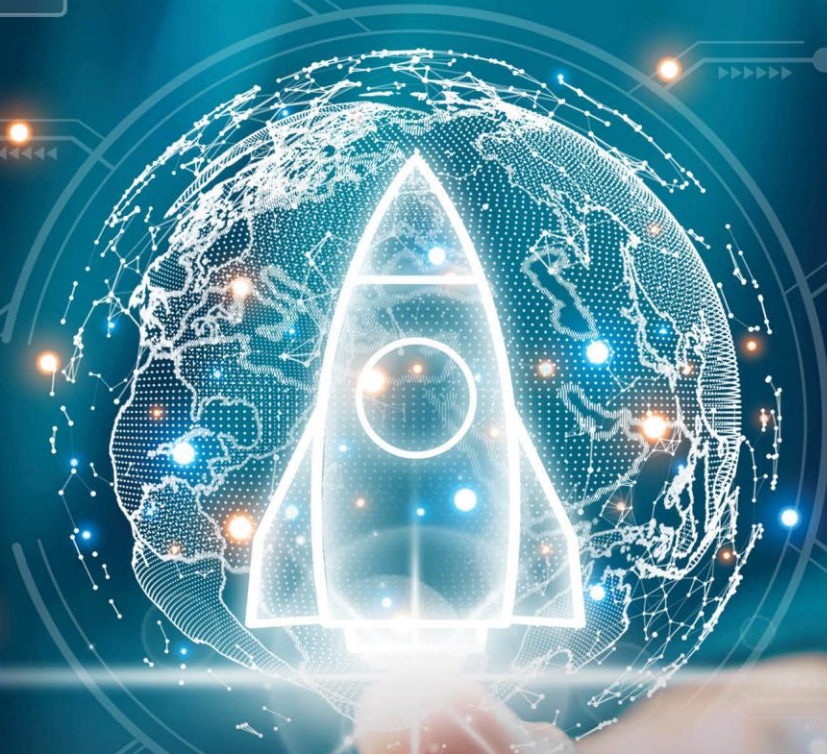

Vlaanderen
is internationaal
ondernemen

HET BRUISENDE START-UP- EN SCALE-UP ECOSYSTEEM

IN ITALIË

FLANDERS INVESTMENT & TRADE MARKTSTUDIE

////////////////////////////////////
HET BRUISENDE ITALIAANSE
START-UP- EN SCALE-UP
ECOSYSTEEM

Publicatiedatum / april 2024

////////////////////////////////////
Flanders Investment & Trade – Milaan
Via Fiori Oscuri, 11 – 20121 Milaan
T +39 02 2900 7080
milan@fitagency.com

1. HET EERSTE DECENNIUM VAN DE ITALIAANSE START-UP ACT

Het jaar 2022 is van primordiaal belang geweest binnen het Italiaanse start-up ecosysteem omdat het de eerste tien jaar markeerde van de geboorte van de eerste Italiaanse Start-up Act.

Deze werd op 18 oktober 2012 gelanceerd met wetsdecreet 179/2012 en bestaat uit een wetgevingssysteem dat een reeks voorschriften en verschillende soorten faciliteiten bevat, voornamelijk van economische en financiële aard. Het doel is een ecosysteem te creëren dat gunstig is voor de geboorte en daaropvolgende ontwikkeling van nieuwe, meer innovatieve, dynamische en gedigitaliseerde bedrijven, om dan het Italiaanse productieweefsel uit te breiden.

De Italiaanse Start-up Act kwam voort uit de doelstellingen die¹ op Europees niveau werden bepaald. In 2010 werd een 10-jarige strategie aangekondigd om 'slimme, duurzame en inclusieve groei' te ondersteunen, door het creëren van een markt die de toegang tot financiering en garanties voor startende bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen zou stimuleren. Dit resulteerde twee jaar later in een pakket specifieke maatregelen voor alle zogenaamde 'innovatieve start-ups', waaronder:

- De vrijstelling van de betaling van zegelrecht en secretariaatskosten voor registratie in het officiële ondernemingsregister;
- De vrijstelling van betaling van de jaarlijkse bijdrage aan de Kamer van Koophandel;
- Directe, vereenvoudigde en gratis toegang tot het Garantiefonds voor kleine en middelgrote ondernemingen² - een fonds dat garanties tot 80% verleent op bankleningen tot 2,5 miljoen euro³.
 - In 2020 verhoogden nieuwe maatregelen het percentage van de garantiedekking van 80% naar 90%, om de moeilijkheden veroorzaakt door de pandemische nood situatie op te vangen.

¹ Voor de vereisten om in aanmerking te komen als innovatieve startup in Italië, verwijzen we naar de marktstudie die in 2020 werd uitgevoerd: www.flandersinvestmentandtrade.com

² Fondo Centrale di Garanzia per le Piccole e Medie Imprese

³ Zie paragraaf 5.1

Wat de economische kant betreft, hebben start-ups in Italië een aantal mogelijkheden om externe fondsen te werven en nog meer te groeien. Zij kunnen een beroep doen op:

- **Overheidsinstanties** die belastingvoordelen en fondsen/subsidies bieden via openbare aanbestedingen;
- **Wetenschaps- en technologieparken** die fungeren als *business aggregators*. Deze zijn vaak onderzoekscentra, die tot doel hebben de economische groei van het gebied waarin ze gevestigd zijn te versterken en te ontwikkelen, waarbij ook de dialoog tussen universiteiten en bedrijven wordt bevorderd;
- **Business Angels** die als privé-investeerders projecten financieren en advies geven aan startende ondernemingen;
- **Venture capitalists** die investeren in start-ups en deze in een later stadium financieren;
- **Collectieve financiering (crowdfunding)** waarbij een macrofinanciering wordt gedragen door een groep mensen die er aandelen of rente voor terugkrijgt.

5. **Medtech**: de biowetenschappen- en gezondheidssector is één van de sectoren die de meeste durfkapitaalinvesteringen aantrekt.

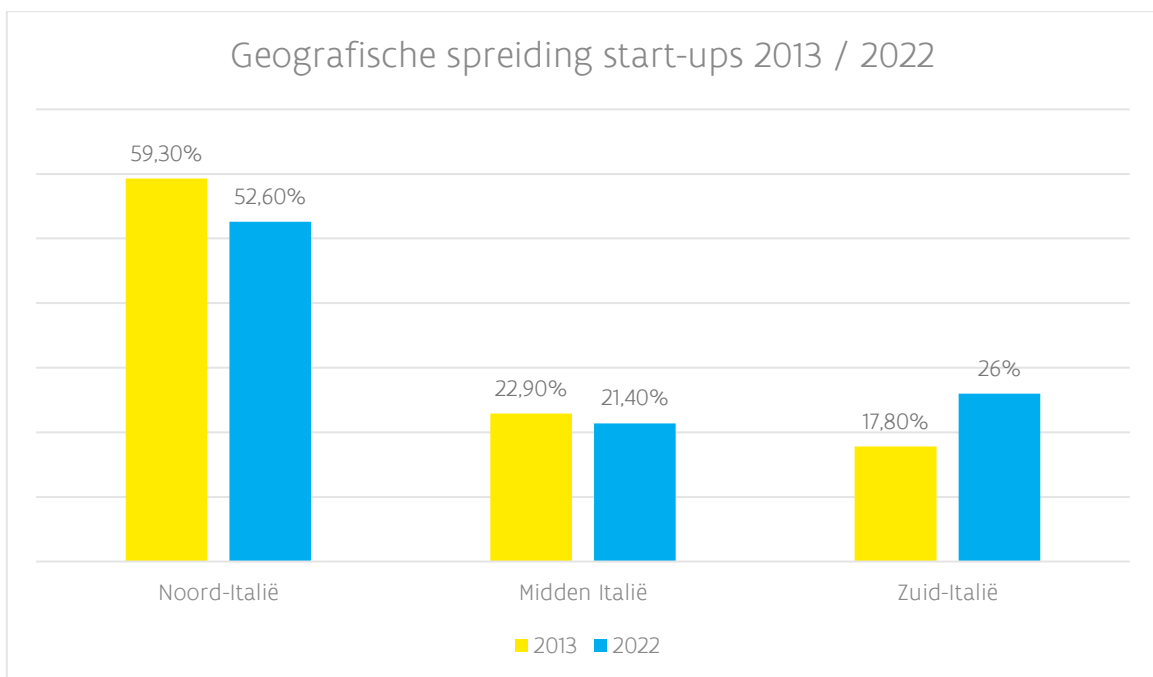
6. **Foodtech en agritech**: digitale transformatie toegepast op de landbouwsector om efficiënter te werken, met positieve gevolgen voor het milieu en de maatschappij. In Italië is deze sector van groot belang geworden in de laatste jaren.

3.3 GEOGRAFISCHE VERSPREIDING

De geografische concentratie van innovatieve start-ups in Italië is in de loop der jaren niet veranderd: in 2022 bevestigde het noorden van het land zijn positie als het belangrijkste geografische gebied voor start-ups, met 52,6% van het totale aantal bedrijven in Italië.

Het zuiden van het land heeft daarentegen de afgelopen jaren een enorme stap voorwaarts gezet: van de 17,8% in 2013 is het nu de thuisbasis van 26% van alle Italiaanse start-ups, een hoger aantal dan Centraal-Italië, waar het goed is voor 21,1%.

Meer in detail: de regio's die het aantrekkelijkst blijken voor start-ups zijn **Lombardije (27,6%)**, **Lazio (12,2%)** en **Campanië (9,5%)**, en hun respectievelijke hoofdsteden weerspiegelen de regionale en nationale statistieken. **Milaan** springt eruit als de **hoofdstad van het ecosysteem** met 2.831 start-ups (19,8% van het totaal); Rome telt 1.659 start-ups (11,6%) en Napels 715 (5%): een verdeling voor een panorama dat geleidelijk homogener is geworden, maar dat toch nog een verschil aantoont.

Grafiek 1 - Gegevensverwerking vanaf bron: [Jaarverslag 2022 van het Ministerie over start-ups en KMO's](#) en [Jaarverslag 2023 van het ministerie over start-ups en kmo's](#)

3.4 EEN VROUWELIJKE BLIK

Een interessant gegeven dat naar voren komt uit het jaarverslag opgesteld in 2023 door het ministerie is het aantal start-ups met een **vrouwelijke aanwezigheid**. Volgens gegevens van eind 2023 verwijzend naar het hele jaar 2022 zijn er in totaal 1.888 startende bedrijven waar een meerderheid van de bestuursleden of een aandeel in het bedrijf vrouwelijk is: **slechts 13,2% van het totale aantal start-ups**. Ten opzichte van 2021 bedraagt de groei 0,9%.

Toch maken vrouwen, hoewel niet in de meerderheid, deel uit van het administratieve en managementteam in 6.228 nationale start-ups, of 44,4% van het totale aantal innovatieve bedrijven in Italië.

De meeste door vrouwen geleide start-ups zijn vooral actief in de dienstensector (77,2%) - met name in softwareproductie en IT-consultancy - en in de ambachtsindustrie (15,9%).

3.4.1 Voorbeelden van Italiaanse door vrouwen geleide start-ups

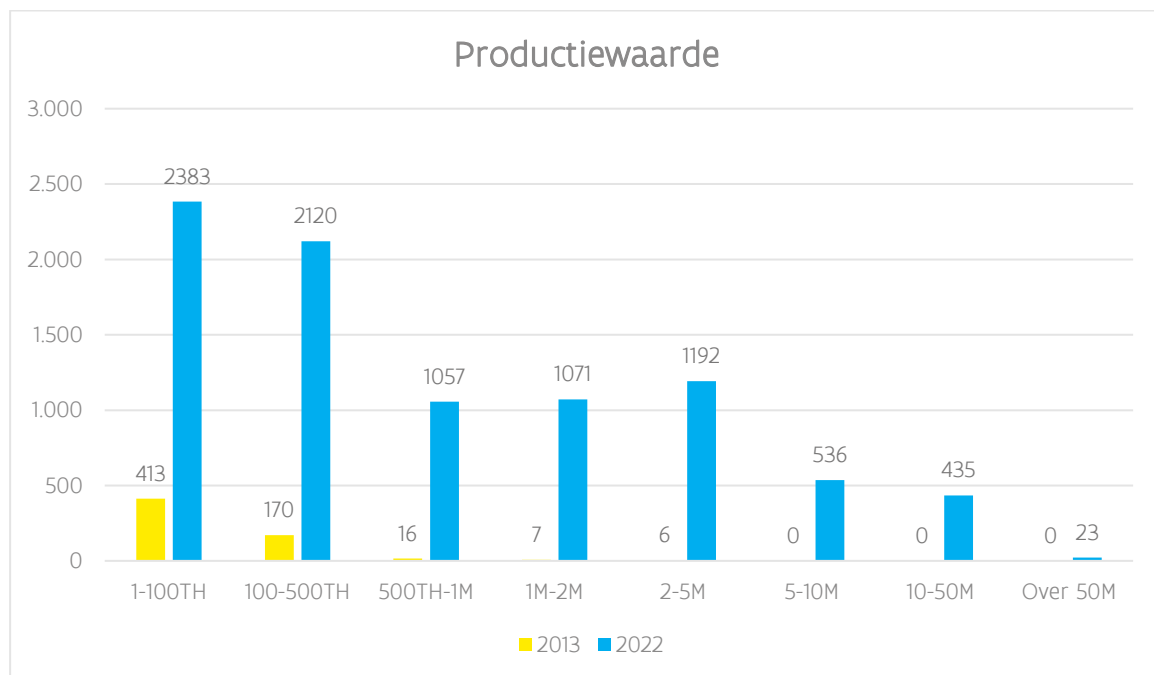
- [Diamante](#): opgericht door Linda Avisani, Valentina Garonzi en Roberta Zampieri met het idee om planten te gebruiken om componenten te produceren voor de ontwikkeling van nieuwe therapeutische en diagnostische systemen voor auto-immuunziekten, dankzij nanotechnologieën. De eerste diagnostica en therapieën worden al ontwikkeld.
- [Sybilla Biotech SpA](#): start-up met co-founder en CEO Lidia Pieri en Chief Scientific Officer Sonia Poli, Sybilla is ontstaan uit onderzoek naar 'prionziekten', ofwel overdraagbare neurodegeneratieve en dodelijke aandoeningen. Het doel is het ontdekken van innovatieve geneesmiddelen via een sterke interdisciplinaire aanpak.
- [AmbiensVR](#): opgericht door Veronica Vecci en Ennio Pirolo, AmbiensVR is een start-up die virtual reality gebruikt om VR in de wereld van architectuur en design te brengen.
- [Biova Project](#): Biova Project, opgericht door Emanuela Barbano, Franco Dipietro en Simone Oro, heeft een systeem ontwikkeld dat broodafval omzet in bier.
- [Chitè](#): opgericht door Federica Tiranti en Chiara Marconi, Chitè is een start-up in de modesector die een online aanpassingsplatform aanbiedt voor het maken van volledig op maat gemaakte ondergoedoutfits.
- [Direttoo](#): opgericht door Chiara Mastromonaco en Diego Pelle, Direttoo is een Italiaanse food-tech start-up die leveranciers van voedingsmiddelen in staat stelt hun producten rechtstreeks aan hun restaurantklanten te verkopen.
- [Codemotion](#): Codemotion werd in Rome opgericht door Chiara Russo, de CEO, en Mara Marzocchi, adviseur ontwikkelaars. Het team is de afgelopen jaren enorm gegroeid en vandaag de dag telt Codemotion meer dan 50 mensen met verschillende expertises. Codemotion is het referentieplatform dat de juiste verbindingen creëert tussen IT-professionals, technologiegemeenschappen en bedrijven. Bedrijven kunnen in contact komen met de community van Codemotion met meer dan 250.000 ontwikkelaars, de grootste in Europa, voor tech marketing, employer branding en aanwervingsdoeleinden.

4. PRODUCTIEWAARDE

Naarmate het Italiaanse start-up ecosysteem zich heeft ontwikkeld, is ook de productiewaarde daarvan veranderd: volgens cijfers uit 2021 bedraagt de totale productie 1.780.948.181 miljard euro.

In 2013 had de helft van de innovatieve start-ups (67,5%) een omzet tussen 1.000 en 100.000 euro, terwijl de analyse van recentere gegevens⁴ een veel homogener verdeling toont. De evolutie, die veel van de in de voorgaande jaren opgerichte start-ups hebben doorgemaakt, is duidelijk: het aantal start-ups met een omzet boven de 100.000 euro groeit fors, en er zijn nu **435 start-ups met een productiewaarde tussen 10 en 50 miljoen euro**. Tegenwoordig is er ook een kleine groep start-ups met een omzet groter dan 50 miljoen euro (23 bedrijven).

Grafiek 1 – Gegevensverwerking vanaf bron: [Jaarverslag 2022 van het ministerie over start-ups en kmo's](#)

⁴ Die betrekking tot de jaarrekeningen van 2021 hebben

5. NATIONAAL EN INTERNATIONAAL DALENDE CIJFERS

Tussen 2019 en 2022 zijn de durfkapitaalinvesteringen in Italiaanse start-ups elk jaar min of meer verdubbeld, van 342 miljoen naar 2,3 miljard, waarbij ongeveer 1/3 uit het buitenland kwam. De absolute omvang was nog steeds veel kleiner dan in landen als Duitsland, Frankrijk of het Verenigd Koninkrijk, maar die trend had een impuls gegeven aan de modernisering van het Italiaanse ecosysteem.

Investerings in start-ups hebben in 2023 een flinke terugval gekend, mede door de vertraging in internationaal durfkapitaal.

In de eerste helft van 2023 daalde in Italië het aantal start-ups en kmo's echter met 5,25% (van 14.262 in 2022 naar 13.513 in 2023), evenals de investeringen, die terugkeerden naar het niveau van 2021, deels als gevolg van de wereldwijde sociaaleconomische situatie: het bedrag dat het afgelopen jaar in start-ups werd geïnvesteerd bedroeg **1,130 miljard**, met een **daling van 51,5% vergeleken met 2022**⁵. Op Europees niveau zijn de investeringen ook met 49% gedaald (van 85 miljard van vorig jaar naar 41 miljard euro in 2023).

De daling van de investeringen kan worden toegeschreven aan **complexe en onderling verbonden macro-economische en geopolitieke factoren**, zoals geopolitieke instabiliteit, stijgende rentetarieven en toenemende inflatie, die de laatste tijd een omgeving van onzekerheid hebben gecreëerd.

Deze crisis heeft ervoor gezorgd dat bedrijven gericht op innovatie en technologie, zoals procesautomatisering, AI en big data, aan relevantie winnen, ten koste van minder 'volwassen' start-ups die nog niet helemaal klaar zijn om te beginnen met de ontwikkeling van hun ideeën.

Velen zijn er daarom van overtuigd dat deze tegenslag juist een **nieuw impuls aan het ecosysteem** zal geven, waarbij men zich op **kwalitatief klare start-ups** richt met een realiseerbaar potentieel op de korte termijn.

5.1 INVESTERINGEN

Ondanks de dalende cijfers waren er in 2023 ook **positieve** aanwijzingen voor de **investeringen** in de strategische **cleantech sector**: 27% van al het door durfkapitalisten in Europa geïnvesteerde kapitaal is geconcentreerd in de zoektocht naar alternatieven voor fossiele brandstoffen en technologieën die energieverpilling en schadelijke emissies kunnen terugdringen.

Terwijl tot vorig jaar de investeringen rond biotech de belangrijkste waren, is het dit jaar **medtech** dat bovenaan staat, **met 8,5% van het totaal**, gevolgd door cleantech, biotech en HR-technologieën.

⁵ Bron: [Start up, nel 2023 -51% gli investimenti in Italia - Il Sole 24 ORE](#)

Daarop volgen de investeringen in voeding (4,2%) en in softwareontwikkelingen in edutech en ruimtevaart (3,6%).

Noord-Italië lijkt klaar om de uitdaging aan te gaan om het ecosysteem na deze daling zo snel mogelijk nieuw leven in te blazen met de oprichting van nieuwe acceleratoren gericht op het ondersteunen van bedrijven die op zoek zijn naar technologische en innovatieve financiering. Dit alles dus in Noord-Italië, het gebied waar het grootste aantal Italiaanse start-ups is gevestigd⁶: 25% van de buitenlandse start-ups die voor Italië kiezen, landen in Milaan. Deze is de Italiaanse hoofdstad van innovatie, trekt ondernemers uit het buitenland aan vanwege de historische banden met de financiële wereld en de technologische kracht van het ecosysteem: universiteiten, incubatoren en durfkapitaalfondsen.

De sterkste sectoren van de **start-ups gevestigd in Milaan waar het meest wordt geïnvesteerd zijn life sciences en fintech**, maar ook steeds meer de productiesector in het algemeen met een **bijzondere aandacht voor cleantech, energie en milieu**.

De stad Milaan en de Kamer van Koophandel van Milaan, Monza Brianza en Lodi hebben samen het agentschap Milano&Partners opgericht, met als doel de belangrijkste innovatiehub voor Fintech, Life sciences, Greentech en Deeptech van de stad op nationaal niveau te promoten en dichterbij het Europese ecosysteem te komen, door grote evenementen, investeringen, internationale start-ups en ondernemers aan te trekken.

Hiervoor hebben ze het **Yes Milano - Innovation Map platform** gecreëerd, waar men de laatste gegevens over geverifieerde en geregistreerde start-ups, VC's en hun beschikbare investeringen en fondsen kan vinden. [Via de volgende link](#) kan men dus in realtime de meest opvallende gegevens raadplegen over opkomende sectoren, investeringen, de opkomst van unicorns of scale-ups, investeerders, universiteiten met programma's op het gebied van innovatie en start-ups en spelers in het ecosysteem van Milaan.

⁶ Zie subparagraaf 3.3.

Hieronder een voorbeeldoverzicht van de sectoren waarin in de loop der jaren het meest is geïnvesteerd in de regio Milaan. Het platform wordt voortdurend bijgewerkt, dus we raden ten zeerste aan om het in de gaten te houden om op de hoogte te blijven van de laatste veranderingen in het ecosysteem rond Milaan.

Amount invested (industries)	2021	2022	2023
Fintech	€ 213m	€607m	€110m
Health	€20.4m	€128m	€75.8m
Energy	€19.9m	€23.1m	€62.9m
Food	€141m	€81m	€48.4m
Travel	€11.7m	€400k	€21.9m

Beeld 4 - bron: Gegevensverwerking van [Yes Milano Innovation Map](#) (02/02/2024)

Verder is het mogelijk om zich gratis te registreren op de website en alle openstaande vacatures te kunnen raadplegen. Men kan ook een eigen organisatie toevoegen om meer zichtbaarheid te krijgen en meer functies te kunnen ontgrendelen. Een lijst van VC's en investeerders is ook beschikbaar op de website.

Nog een aanvullend internationaal platform, zeer nuttig voor de ondersteuning van innovatie en groei van start-ups is [Dealroom.co](#), een wereldwijde leverancier van gegevens en informatie over start-ups en tech-ecosystemen. Door toonaangevende durfkapitaalverstrekkingen, ondernemers en overheidsorganisaties met elkaar in contact te brengen en analyses over durfkapitaalactiviteiten te verstrekken, heeft Dealroom.co als doel ondernemerschap en innovatie te versnellen door middel van data voor overheden, bedrijven, VC's en oprichters.

Ten slotte, ook interessant is de website [Sifted.eu](#) die een overzicht aanbiedt van de 'in het oog te houden' Italiaanse start-ups en scale-ups. Op basis van hun groeistadium, het totaal geïnvesteerd kapitaal en de laatste investeringsrondes, stelt de site een lijst samen van start-ups en scale-ups uit verschillende sectoren die een overzicht geeft van de belangrijkste spelers in het Italiaanse ecosysteem.

//

6. STEUN VOOR GEBOORTE EN GROEI VAN START-UPS

Voor administratieve en bureaucratische ondersteuning kan men terecht bij incubatoren en acceleratoren, voor economische ondersteuning - zoals al vermeld - bij overheidsinstanties, *business angels* en durfkapitalisten.

Welke specifieke **maatregelen** kunnen echter worden gebruikt **om de geboorte en groei van innovatieve start-ups in Italië te ondersteunen**? Hieronder volgt een algemeen overzicht van de meest gebruikte maatregelen.

6.1 FONDO CENTRALE DI GARANZIA

Eén van de belangrijkste maatregelen voor het lanceren van nieuwe start-ups is het Centrale Garantiefonds, waartoe vrije en directe toegang is dankzij de Start-up Act van 2012⁷. Dit fonds dekt tot 80 procent van de bankleningen die door startende ondernemers worden aangevraagd.

Halverwege het jaar 2022 waren er 15.892 aanvragen verwerkt, met een totaal van 13.560 daadwerkelijk gegarandeerde transacties en 2,3 miljard euro uitbetaald aan 6.798 start-ups. Hetzelfde fonds werd ook toegekend aan 92 incubatoren (gegevens medio 2022).

6.2 SMART MONEY

Smart Money is een gesubsidieerde financieringsmaatregel gelanceerd door het Nationaal Agentschap voor Bedrijfsontwikkeling, dat innovatieve start-ups ondersteunt bij de realisatie van ontwikkelingsprojecten. Deze vergemakkelijkt het contact tussen start-ups en de entiteiten die deel uitmaken van het ecosysteem, zoals gecertificeerde incubatoren, acceleratoren, innovatiehubs en *business angels*.

Er worden twee niet-terugvorderbare subsidies van in totaal 30.000 euro beschikbaar gesteld.

De laatst beschikbare gegevens (december 2021) tellen 504 toegelaten projecten met meer dan 6 miljard euro toegewezen aan deze fondsen. De maatregel was zo succesvol dat het aanvraagvenster slechts een maand na de opening ervan werd gesloten omdat de fondsen waren uitgeput. Daarom werd deze incentive in de daaropvolgende jaren herhaald en bestaat deze nog steeds.

⁷ Zie paragraaf 1.

6.3 SMART & START

Smart & Start is een geboorte- en groeistimulans voor start-ups gecreëerd door Invitalia⁸, waarmee projecten van 100.000 euro tot 1,5 miljoen euro gefinancierd worden.

Deze maatregel is beschikbaar voor start-ups die niet meer dan 60 maanden zijn opgericht en zorgt ook voor een technisch en leidinggevende begeleiding aan de nieuwere start-ups.

Smart&Start Italië biedt:

- een renteloze lening tot 80% van de totale investering. Het financieringspercentage kan oplopen tot 90% als de start-up uitsluitend bestaat uit vrouwen of jongeren onder de 35 jaar, of als er ten minste één Italiaanse promovendus bij betrokken is die in het buitenland werkt en van plan is terug te keren naar Italië.
- Een niet-terugvorderbare subsidie van 30% van de lening, alleen voor starters die gevestigd zijn in de regio's Basilicata, Calabrië, Campanië, Puglia, Sardinië, Sicilië en in het "Seismic Crater"-gebied Aquila.

Gegevens van 1 februari 2024 tonen aan dat 1.549 start-ups de Smart & Start incentive hebben gebruikt, waarmee ca. 800 miljoen euro investeringen werden ingeschakeld.

6.4 VOUCHER 31

Deze stimulans helpt startende bedrijven om financieel advies te krijgen over productoctrooien en financiering en om hun digitalisering te bevorderen.

Halverwege het jaar 2021 hadden meer dan 1.400 start-ups de voucher aangevraagd, die vooral voor wetenschappelijke en technische activiteiten zeer nuttig is. Daarnaast heeft 13,1% van de aanvragen bijgedragen aan de internationalisering van hun octrooien.

6.5 FONDO NAZIONALE PER L'INNOVAZIONE – CDP VENTURE CAPITAL

Het Nationaal Fonds voor Innovatie, opgericht en gereguleerd door Cassa Depositi e Prestiti (CDP)⁹ en Invitalia, heeft als doel durfkapitaal te promoten als de belangrijkste investering ter ondersteuning van het ontstaan en de ontwikkeling van innovatieve ondernemingen in het algemeen, start-ups in het bijzonder. Een van de doelen daarvan is ook om een algehele verbetering van de economische ontwikkeling van het land te bewerkstelligen doordat directe en indirecte investeringen worden bevorderd.

In 2021 investeerde het Nationale Innovatiefonds in totaal meer dan 720 miljoen euro in 226 start-ups die vooral actief zijn in de sectoren ICT (28%) en biowetenschappen (21%).

⁸ Zie subparagraaf 9.3.3.

⁹ Een dochteronderneming van het Ministerie van Economie en Financiën

Ook voor het jaar 2022 loopt het fonds van de Cassa Depositi e Risparmi voorop met 57 aangekondigde investeringen:

Top 10 investeerders per ronde - 2022	
CDP Venture Capital	57
Azimut	36
LVenture	24
LIFTT	15
Club degli Investitori	13
Exor Seeds	13
United Ventures	12
BHolding	12
Primo Ventures	10
Vertis	8

Beeld 5 - bron: [Waarnemingspost op Venture Capital Q4/22](#)

6.6 INVESTOR VISA EN ITALIA START-UP VISA

Het Investor Visa-programma is bedoeld voor investeerders uit niet-EU-landen die in bepaalde economische en sociale gebieden van Italië willen investeren om de aantrekkelijkheid van de Italiaanse productiestructuur te verbeteren en versterken. Dit programma verleent een verblijfsvergunning van twee jaar die met nog eens drie jaar kan worden verlengd.

Daarentegen is het Italia Start-up Visum speciaal bedoeld voor mensen uit landen buiten de Europese Unie die van plan zijn een echte start-up op te richten op het schiereiland: inreisvisa voor zelfstandigen worden daarom gemakkelijker toegekend.

7. PNRR: FONDSSEN BESTEMD VOOR START-UPS

Van de maatregelen die in 2021 werden goedgekeurd in de nasleep van de COVID-19 pandemie, is het **nationale herstel- en veerkrachtplan (PNRR)** van het land zeker één van de meest geciteerde en dient nauwlettend in de gaten gehouden vanwege de omvang van de fondsen ontvangen door de Europese Unie (**191,5 miljard euro**, waarvan 68,9 miljard euro gefinancierd door niet-terugvorderbare subsidies).

Een deel van deze fondsen – 550 miljoen euro – is ook bestemd voor de ontwikkeling en directe en indirecte ondersteuning van innovatieve start-ups en kmo's: het **'Green Transition Fund'** ter waarde van 250 miljoen euro en het **'Digital Transition Fund'** ter waarde van 300 miljoen euro zijn respectievelijk bestemd voor projecten die de **ecologische¹⁰ en digitale transitie¹¹ bevorderen**.

De projecten zijn niet alleen gericht op het stimuleren van de eenmalige geboorte en groei van start-ups en innovatieve kmo's door middel van ecologische en digitale renovatie, maar ook op het ondersteunen en actualiseren van de groei van het Italiaanse innovatie ecosysteem door middel van directe en indirecte durfkapitaalinvesteringen in twee gebieden waar Italië nog steeds achterloopt op andere landen.

¹⁰ Zoals hernieuwbare energie, duurzame mobiliteit, energie-efficiëntie, circulaire economie, duurzaamheid...

¹¹ Door het gebruik en de ontwikkeling van o.a. AI, industrie 4.0, cyberbeveiliging, fintech en blockchain...

8. MEER DAN START-UPS: SCALE-UPS

Er is geen eenduidige definitie van scale-ups: sommigen stellen dat dit bedrijven zijn die tussen de 500.000 en 1 miljoen dollar hebben opgehaald in de afgelopen drie jaar van activiteit; anderen definiëren scale-ups als innovatieve bedrijven die ten minste 100 miljoen dollar aan investeringen hebben bereikt in drie jaar; weer anderen categoriseren ze in het algemeen als bedrijven die 100 miljoen dollar hebben opgehaald of gefactureerd.

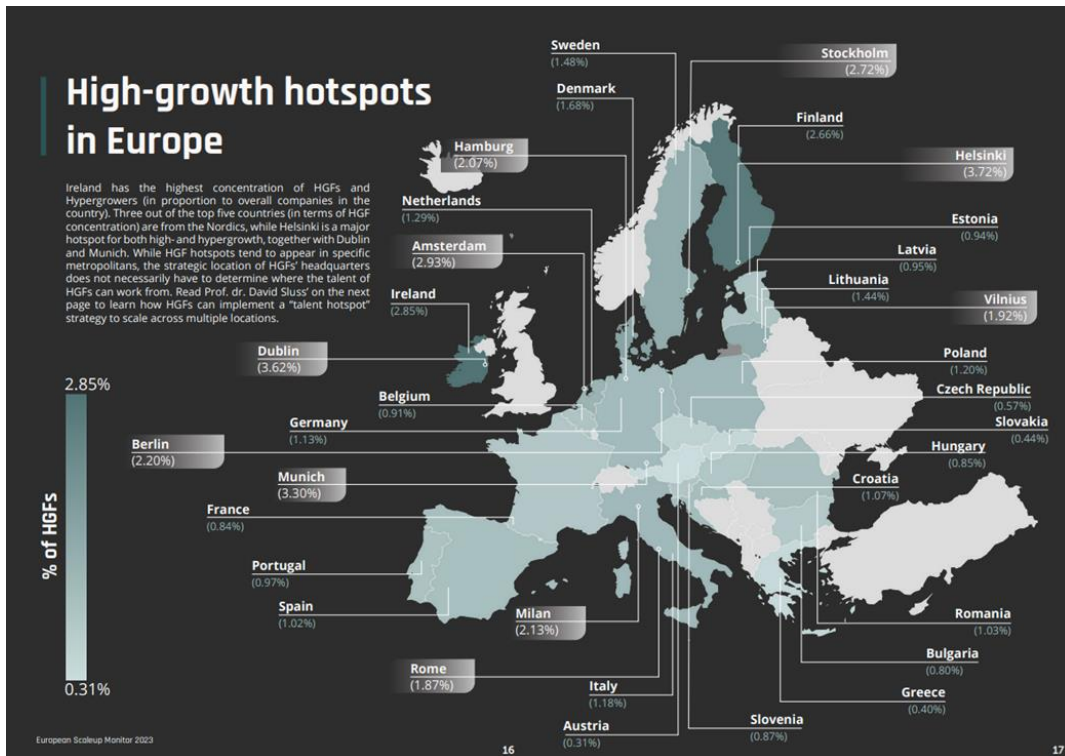
Hoewel er geen overeenstemming is over de kenmerken waarvoor een start-up naar de 'volgende categorie' gaat, kunnen we toch een algemeen beeld schetsen van **Italiaanse start-ups die een hoger niveau hebben bereikt**. De meeste zijn in 2015 opgericht en werden binnen vier jaar scale-ups, waarbij ze minstens 1 miljoen dollar ophaalden. Dit zijn bedrijven die vandaag de dag 22.000 mensen in dienst hebben en **4,4 miljard omzet** genereren, met een jaar-op-jaar groei van 50%.

In **december 2022** telde Italië **557 scale-ups** die jaarlijks meer dan 2 miljard dollar ophaalden, een stijging van meer dan 40% ten opzichte van 2021. De 557 Italiaanse bedrijven hebben 7,3 miljard dollar aan eigen vermogen opgehaald en een omzet gegenereerd van ongeveer 4,4 miljard dollar, bijna 0,2% van het nationale bbp. De algemene daling in **2023** zorgde ervoor dat vorig jaar **slechts zeven start-ups de grens van 1 miljard euro bereikten**, tegenover de 48 start-ups van 2022.

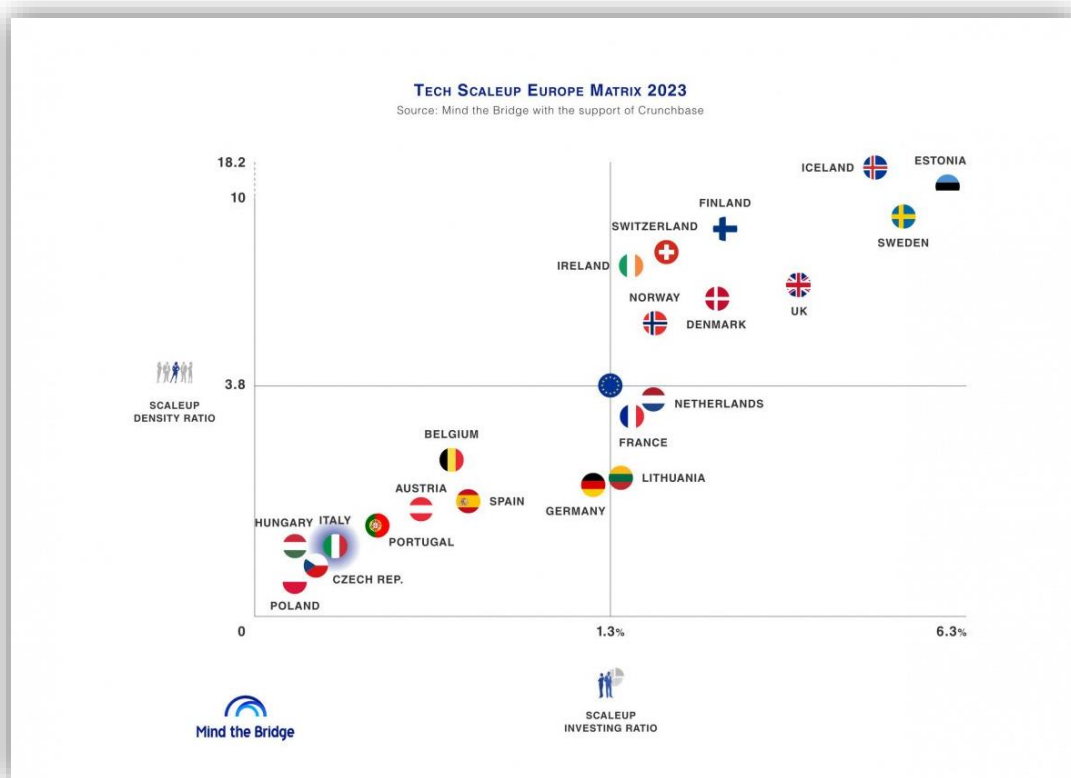
In deze context blijft **Milaan** de Italiaanse hoofdstad van innovatie: het is de enige Italiaanse stad die in de **Tech Scaleup City Index** werd opgenomen, de ranglijst van de Top15 Europese steden op basis van het aantal scale-ups die samen 4,4 miljard dollar aan financiering hebben opgehaald sinds hun oprichting, oftewel 60% van al het kapitaal dat is opgehaald door Italiaanse scale-ups.

Andere hubs waar scale-ups zich concentreren zijn Rome, Turijn, Veneto, Emilia Romagna, Toscane en verschillende steden in Zuid-Italië, waaronder Napels en Cagliari. Er is geen interne specialisatie, maar een aanzienlijke concentratie rond meer 'traditionele' technologie sectoren zoals e-commerce (61 scale-ups, 1,2 miljard dollar opgehaald), gezondheidstechnologie (59, een half miljard dollar opgehaald), fintech (52, 1,4 miljard dollar opgehaald), bedrijfs- & productiviteitssoftware (38, een half miljard dollar) en reclame (37, minder dan een half miljard dollar).

Beeld 6 – bron: [European scale-up monitor 2023](#)

Beeld 7 - Bron [European scale-up monitor 2023](#)

De kloof tussen Italië en de andere ecosystemen blijft in ieder geval nog aanzienlijk, met cijfers die veel lager liggen dan in andere Europese landen als Duitsland, Frankrijk en Spanje.

8.1 VOORBEELDEN VAN BEROEMDE ITALIAANSE SCALE-UPS

- [Scalapay](#)

Via Meravigli, 2 – 20123 Milano

Het betreft een nieuwe betaalmethode die werd ontwikkeld waarmee men online en fysieke aankopen in termijnen en zonder rente kan betalen.

- [Satispay](#)

P.za Fidia, 1 – 20159 Milano

App om te betalen bij bevoegde winkels of online, geld met vrienden en kennissen te wisselen, en een bedrag opzij te zetten.

- [Everli](#)

Via Ludovico D’Aragona, 11 – 20123 Milano

Everli biedt een dienst aan waarmee men online boodschappen kan doen bij bepaalde supermarkten en deze op gemak thuis ontvangen.

- [Newcleo](#)

Via Giuseppe Galliano, 27 – 10129 Torino

Scale-up die een technologie heeft ontwikkeld voor de productie van schone en veilige kernenergie, en voor het verbranden tevens het kernafval op een ecologische manier.

- [Moneyfarm](#)

Via Antonio da Recanate, 1 – 20124 Milano

Voornaamste dienst is het vermogensbeheer en de aanvullende pensioen- en verzekeringsbeleggingen, in één multiproductplatform.

- [Poke House](#)

Corso Garibaldi, 12 – 20121 Milano

Restaurantketen gespecialiseerd in poke bowls.

- [Yoox Net-A-Porter Group](#)

Via Morimondo, 17 – 20143 Milano

Yoox Net-A-Porter Group S.p.A. is een Italiaans bedrijf actief in de online verkoop van mode-, luxe- en designartikelen.

9. NUTTIGE CONTACTEN BINNEN HET ECOSYSTEEM

9.1 ALGEMENE CONTACTEN ROND START-UPS EN INVESTERINGEN

- [Innovup](#) – Italian Innovation & Start-up Ecosystem

InnovUp is de vereniging die het Italiaanse innovatie-ecosysteem vertegenwoordigt en verenigt: start-ups, scale-ups, innovatieve kmo's, innovatiecentra, incubatoren, acceleratoren, wetenschaps- en technologieparken, professionele bedrijven, consultancy- en bedrijfsbedrijven.

Via Durando, 38/A – 20158 Milaan

T. +39 02 583701

Contactpersoon: Francesco Maria Senatore | Member of the Executive Board |

f.senatore@toscanalifesciences.org

Contactpersoon: Angelo Coletta | Past President of InnovUp | a.coletta@zakeke.com

- [Start-upItalia](#)

Start-upItalia werd opgericht in 2013 met als doel de innovatiecultuur in het hele Italiaanse ecosysteem te promoten. De organisatie heeft de Start-upItalia Open Summit bedacht, het eerste evenement in Italië over de wereld van innovatie dat alle spelers in de sector samenbrengt.

Via Valenza, 5 – 20144 Milaan

Contactpersoon: Chiara Trombetta | Media and events director |

chiara.trombetta@start-upitalia.eu

- [Ministero delle Imprese e del Made in Italy](#)

Het Ministerie van Ondernemingen en Made in Italy heeft als taak het ondersteunen van bedrijven en het beschermen van de kwaliteit, innovatie en uitmuntendheid van de Made in Italy.

Via Veneto, 33 – 00187 Rome

T: +39 06 47051 | urp@mise.gov.it

- [CDP](#)

Instelling die deel uitmaakt van het ministerie¹² dat de duurzame ontwikkeling van Italië bevordert, groei en werkgelegenheid stimuleert en innovatie en concurrentievermogen van bedrijven, infrastructuur en het grondgebied ondersteunt. CDP ondersteunt tevens de ontwikkeling van het Italiaanse ondernemersweefsel, ook op internationaal gebied. Via een aanbod van financierings-, aandelen- en adviserende diensten draagt het bij aan de groei van productieketens, aan de versnelling van digitalisering en innovatie in het land en aan de versterking van de private equity- en durfkapitaalmarkt in Italië.

Via San Marco, 21/A – 20121 Milaan

T: +39 02 46744322 | infoimprese@cdp.it

- [Dipartimento per la Trasformazione Digitale](#)

De verspreiding van eenvoudige, inclusieve en efficiënte digitale diensten wordt door hen bevorderd. Bovendien houden ze zich bezig met innovatie en het stellen van nieuwe technologieën voor de productiestructuur.

Largo Pietro di Brazzà, 86 – 00187 Roma

segreteria.trasformazionedigitale@governo.it

- [Invitalia](#)

Invitalia is het Nationale Agentschap voor Ontwikkeling dat de economische groei van het land stimuleert. Het richt zich op strategische sectoren voor ontwikkeling en werkgelegenheid en is betrokken bij de revitalisering van crisisgebieden. Het beheert bovendien alle nationale stimuleringsmaatregelen voor de oprichting van nieuwe ondernemingen en innovatieve start-ups.

Via Calabria, 46 – 00187 Roma

T: +39 06 421601 | investimenti.innovativi@invitalia.it

¹² Zie subparagraaf 5.5

9.2 SECTOR GERELATEERDE CONTACTEN

De FIT-kantoren in Italië, in samenwerking met Start-up.Flanders¹³, kunnen u begeleiden in uw zoektocht naar VC's, incubatoren en acceleratoren, technologie- en innovatieparken afhankelijk van de sector waartoe uw innovatieve bedrijf behoort. Hieronder vindt u een **lijst van de belangrijkste technologieparken en incubatoren per sector**.

Voor specifieke verzoeken, vragen of bijkomende contacten over Noord-Italië kan u **contact opnemen met ons kantoor in Milaan** en voor informatie over Zuid- en Midden-Italië¹⁴, kan u zich richten tot **ons kantoor in Rome**.

ICT-sector:

TECNOPOLO DI FORLI-CESENA	Tech Park	www.tecnopolo.forlicesena.it
TECNOPOLIS PST	Tech Park	www.tecnopolispst.it
CASA PER LE TECNOLOGIE EMERGENTI	Tech Park	www.comune.roma.it
PARCO TECNOLOGICO VEGA	Tech Park	www.vegapark.ve.it
POLO TECNOLOGICO DI NAVACCHIO	Tech Park	www.polotecnologico.it
ENVIRONMENT PARK SPA	Tech Park	www.envipark.com
PARCO SCIENTIFICO E TECNOLOGICO DELLA CALABRIA	Tech Park	www.calpark.it
PEEKABOO	Incubator	www.peekaboovision.com
POLO TECNOLOGICO LUCCHESI	Tech Park	www.polotecnologicolucchese.it

¹³ Zie subparagraaf 10.1.1.

¹⁴ De coördinaten van onze kantoren kan u onderaan deze studie vinden, onder sectie: 'coördinaten FIT kantoren in Italië'.

Het is ook de instelling die verantwoordelijk is voor het bevorderen van het aantrekken van buitenlandse investeringen in Italië.

- [ITA – ICE](#)

Via Liszt, 21 – 00144 Rome
T: +39 06 59921 | T2: +39 06 5992 9388
urp@ice.it

Het ITA agentschap via AIE (Area voor het aantrekken van buitenlandse investeringen):

- Bevordert de **vestiging en ontwikkeling** van projecten van buitenlandse bedrijven in Italië;
- Bevordert **investeringsmogelijkheden** in alle sectoren;
- **Ondersteunt investeerders** gedurende de gehele levenscyclus van de investering

[Via deze link](#) kan men de belangrijkste nieuws en evenementen ontdekken die een link met België en Italië hebben.

Hieronder de coördinaten van het ITA/ICE kantoor te Brussel dat bijstand en informatie aan Belgische bedrijven verleent:

- **Agence ICE – Section de l’Ambassade pour la promotion des échanges commerciaux**

Place de la liberté, 12
Contact: Tindaro Paganini
T: +32(2) 2291430
bruxelles@ice.it

9.3.3 Invitalia

Invitalia is de ideale partner voor **wie in Italië wil investeren**: buitenlandse bedrijven die een bedrijf, een filiaal of een branch willen opzetten of wie wil uitbreiden in Italië.

Invitalia stimuleert de economische groei van het land en richt zich op **strategische sectoren** om ontwikkeling en **werkgelegenheid te bevorderen**.

Het beheert alle nationale stimuleringsmaatregelen die de oprichting van nieuwe kmo’s en start-ups bevorderen. Op 31 december **2023** werden er **1.525 start-ups door Invitalia gefinancierd**.

Deze financieringen betreffen grote en kleine projecten, en zijn bedoeld voor ondernemers die al concrete ontwikkelingsplannen hebben, vooral als het om innovatieve **sectoren met een hoge toegevoegde waarde** gaat.

- [Invitalia](#)

Via Calabria, 46 – 00187 Rome
+39 06 421601
investimenti.innovativi@invitalia.it

10. EVENEMENTEN ROND HET START-UP ECOSYSTEEM

- [Milan Fintech Summit](#)

Volgende editie: **8 – 9 oktober 2024**

Milaan

Jaarlijks groot internationaal initiatief gewijd aan de toekomst van innovatie in de financiële dienstverlening. Met dit evenement bevestigt Milaan zich als de hoofdstad van innovatie. Het doel is ook om het Italiaanse ecosysteem op mondiaal niveau te versterken, investeringen en talent aan te trekken en belangrijke zakelijke netwerkmogelijkheden te creëren.

- [Start-upitalia Open Summit](#)

Volgende editie:

30 mei 2024 – Sardinia

18 juni 2024 – Rome

3 oktober 2024 – Florence

17 december 2024 – Milaan

Verschillende steden

Het Italiaanse evenement gewijd aan de cultuur van innovatie. Elk jaar trekt het door Italië en verkent het alle districten van ons land. De editie van 2023 begon in Cagliari, stopte in Rome en ging verder naar Florence, Giffoni en vervolgens Milaan in december om de start-up van het Jaar te ontdekken.

- [Italian Tech Week](#)

Volgende editie: **25 – 27 september 2024**

Turijn

Italian Tech Week is het grootste technologie-evenement van Italië, met conferenties, masterclasses en een afsluitend event (27 september 2024).

- [TechChill Milano](#)

Volgende editie: **26 – 27 september 2024**

Milaan

Start-upgericht internationaal evenement in Milaan met als doel start-ups te helpen slagen in de wereld, Italië op de wereldwijde start-up-kaart te zetten en internationale industrie-experts te verbinden met de slimste talenten.

- [Digital Innovation Days](#)

Volgende editie: **8 – 9 – 10 oktober 2024**

Milaan

Één van de grootste Italiaanse evenementen gewijd aan digitale marketing, social media marketing, innovatie en natuurlijk start-ups. Het is een aaneenschakeling van workshops, interviews, speeches, demo's en pitches, voornamelijk gericht op start-ups, ondernemers, communicatiebureaus, kmo's.

- [Rome Future Week](#)

Volgende editie: **16 – 22 september 2024**

Rome

Tweede editie van dit evenement dat wil tonen hoe de toekomst verandert op alle gebieden van de menselijke ervaring, met een specifieke focus op innovatie: technologie, start-ups, ethiek, digitaal, smart cities, transport, lucht- en ruimtevaart, kunst, cultuur, communicatie, fintech, voedsel, entertainment, ecologie en veel meer.

- [Web Marketing Festival Start-up Competition](#)

Volgende editie: **13 – 15 juni 2024**

Bologna

Open wedstrijd voor start-ups en bedrijven – bestaande uit individuen of teams – met innovatieve projecten of ideeën. Deelnemers krijgen de kans om hun zichtbaarheid te vergroten en hun project bekend te maken binnen één van de grootste innovatie-evenementen van Italië. Zo hebben ze de mogelijkheid te presenteren aan belangrijke spelers in de digitale sector, investeerders en experts die kunnen beslissen om de realisatie en groei van het bedrijfsidee te ondersteunen.

- 23 november 2023 – *“Italy Meets Flanders: Focus on start-up ecosystems and the new partnership of IMEC.ISTART”* in de residentie van de Italiaanse Ambassadeur in België, in Brussel¹⁵.

In aanwezigheid van Vlaams minister-president Jan Jambon werd een **samenwerking ondertekend tussen** het gerenommeerde Vlaamse **Imec.istart, accelerator voor tech start-ups** en het Italiaanse **deeptech-investeringsbedrijf Pariter Partners**, een unieke mijlpaal voor de samenwerking tussen de twee landen op technologisch vlak.

Beeld 9 - bron: [LinkedIn Website FIT Italia](#)

¹⁵ Dit evenement werd mogelijk gemaakt door de samenwerking van Flanders Investment & Trade Italia met Startup.Flanders (zie subparagraaf 10.1.1)

- Ministero dello Sviluppo Economico – [32° Rapporto Periodico – dati al 30 giugno 2022: Le imprese innovative e il Fondo di Garanzia per le PMI](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- Panato, Andrea A. - Start-up 2024: dopo la crisi, il rinnovamento e la “purificazione” – [EconomyUp del 29 dicembre 2023](#) [laatst geraadpleegd 09 februari 2024]
- Promos Italia - [Promos Italia - internazionalizzazione delle imprese \(camcom.it\)](#) [laatst geraadpleegd 15 februari 2024]
- Qonto – [L’ecosistema italiano delle start-up: numeri e investimenti](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- [Start-up.Flanders – Home for hungry start-ups!](#) [laatst geraadpleegd 09 februari 2024]
- Social Innovation Monitor – [Report 2022 sugli incubatori/acceleratori italiani](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- Social Innovation Monitor – [Report sull’impatto degli incubatori e acceleratori italiani](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- Start-upItalia – [Quante scaleup ci sono in Italia e quanto valgono? La ricerca di Mind the Bridge](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- Start-up Geeks – [Imprenditoria femminile: 18 start-up con founder donne nel panorama italiano](#)
- Urso, Adolfo – [Relazione annuale al Parlamento sullo stato di attuazione delle policy in favore delle start-up e PMI innovative – Edizione 2023](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- Urso, Adolfo – [Relazione annuale al Parlamento sullo stato di attuazione e l’impatto delle policy a sostegno di start-up e PMI innovative - 2022](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]
- [YES Milano Innovation Map](#) [laatst geraadpleegd 02 februari 2024]

Disclaimer

De informatie die u in deze publicatie vindt, is bedoeld als achtergrondinformatie die u moet in staat stellen een beeld te vormen met betrekking tot de hierin behandelde materie. Zij is met de grootste zorg verzameld op basis van de beschikbare data en documentatie op het ogenblik van de publicatie. Deze publicatie heeft bijgevolg niet de ambitie van volledigheid of geldigheid voor uw specifieke situatie. Zij kan bijgevolg nooit beschouwd worden als een juridisch, financieel of ander gespecialiseerd advies. Flanders Investment & Trade (FIT) kan in die zin nooit verantwoordelijk gesteld worden voor gebeurlijke foutieve vermeldingen, weglatingen of onvolledigheden in deze publicatie. FIT kan evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze publicatie. De verwijzingen in deze publicatie naar bepaalde entiteiten, bedrijven en/of personen houden geen bijzondere aanbevelingen in die voor Flanders Investment & Trade enige verantwoordelijkheid zou kunnen teweegbrengen. Datum van publicatie: april 2024

